

EKONOMICKÉ ASPEKTY STAVEBNÍHO SPOŘENÍ

PhDr. Petr Teplý, Ph.D.

Institut ekonomických studií, Fakulta sociálních věd
Univerzita Karlova v Praze

Seminář „Novela zákona o stavebním spoření“
Poslanecká sněmovna PČR
Praha

9. dubna 2013

Agenda

1. Úvod
2. Stabilita stavebních spořitelén
3. Budoucnost modelu stav. spořitelén
4. Závěr

I. Úvod

Úvodní poznámky

- ✓ Stavební spoření = zajímavé téma, neboť se stále diskutuje mnoho mýtů
- ✓ Teorie: stabilita stavebních spořitelen
- ✓ Empirie: **stabilita stavebních spořitelen**
- ✓ Stabilitu stavebních spořitelen nelze narušit krizí, ale spíše nepromyšlenou regulací
- ✓ Budoucí model stavebního spoření v ČR: stavební spořitelna = účelová spořitelna pro specifické životní události

2. Stabilita stavebních spořitelén

Reakce na krizi: oddělení investičního a komerčního bankovníctví

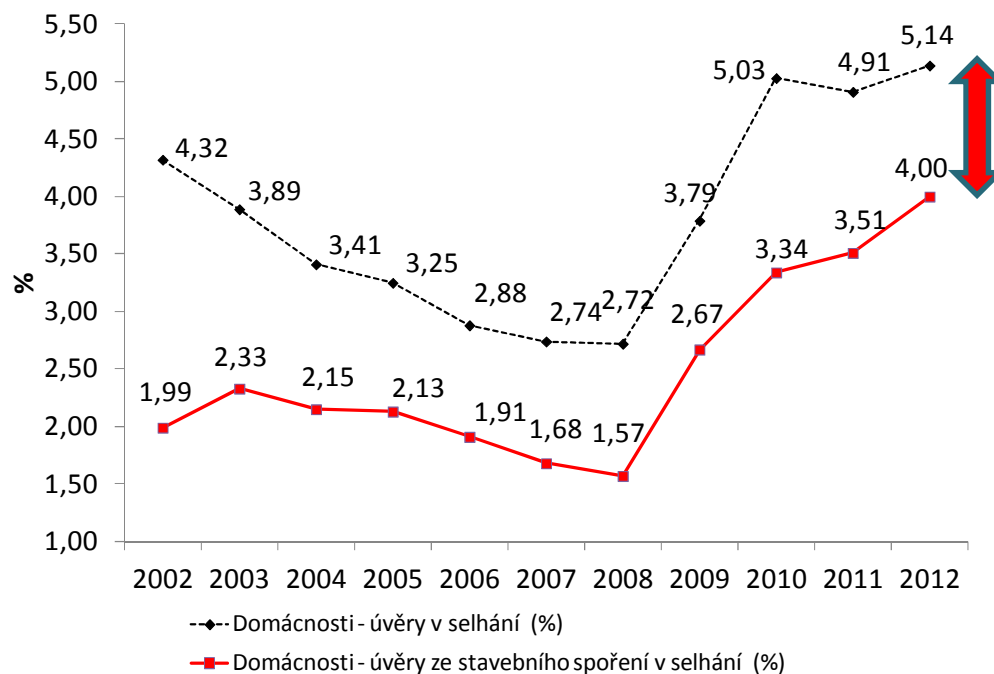
- Krize 2007-09 = konec éry investičních bank
- USA: obnovení Glass-Steagall Act
- VB: Sir Vicker's report (oplocení retailové části banky, „ring-fencing“)
- EU: Liikanen report

Stabilita stavebních spořitelén se prokázala během krize!

2. Stabilita stavebních spořitelén

Dlouhodobě úspěšné řízení úvěrového rizika SS v rámci uzavřeného systému

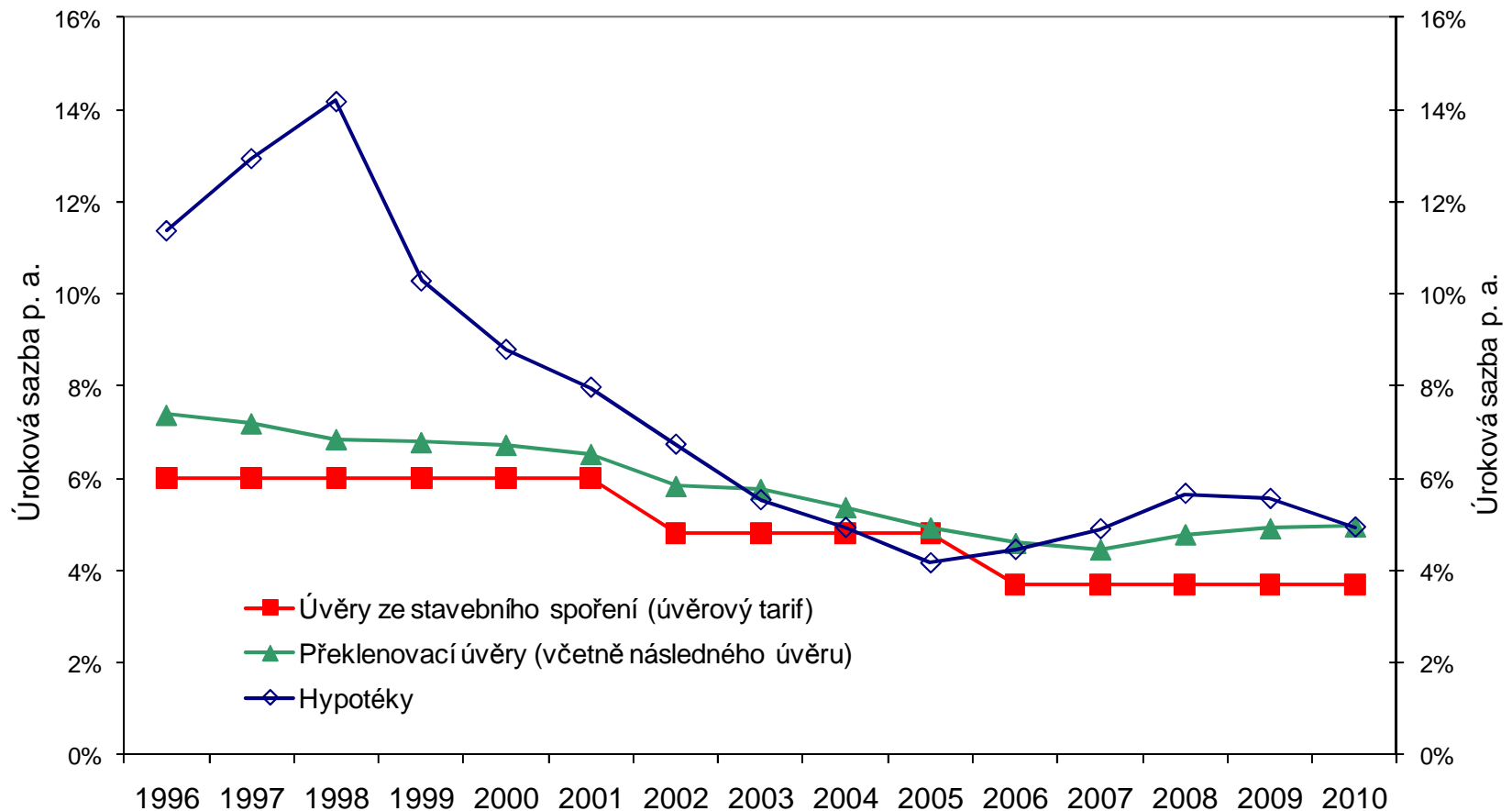

- Dlouhodobě nižší podíl nesplácených u SS než u bank v ČR
- ...plyne z dlouhodobého vztahu SS s klientem

Úvěry v selhání českých domácností v období 2002-2012
Zdroj: ČNB

2. Stabilita stavebních spořitelén

Dlouhodobá nízká garantovaná sazba pro klienta díky uzavřenému systému

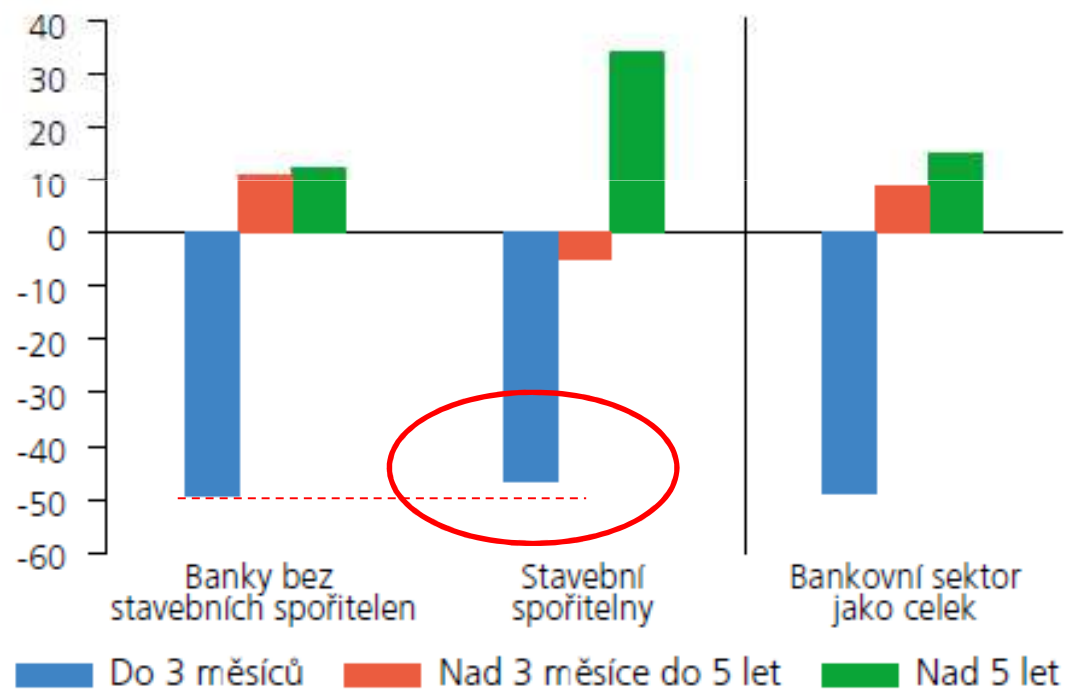
Vývoj průměrných úrokových sazeb hypoték a úvěrů ze stavebního spoření v období 1996-2010
Zdroj: AČSS

2. Stabilita stavebních spořitelén

Likviditní riziko SS je teoretické a zároveň nižší u bank v ČR (nejen podle statistik ČNB)

Nesoulad splatností úvěrů a vkladů: netto rozvahová pozice bank a stavebních spořitelén
(v poměru k bilanci, v %, březen 2012)

Pramen: ČNB

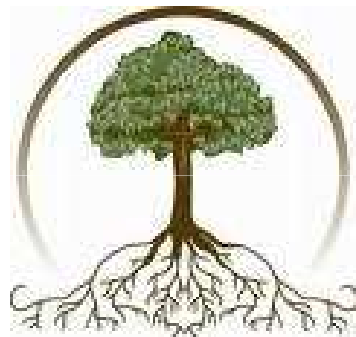
Pozn.: Graf obsahuje i pobočky zahraničních bank.

Zdroj: ČNB (2012). Zpráva o finanční stabilitě 2011-2012

2. Stabilita stavebních spořitelen

Současný trend v bankovníctví = back to basics (návrat k základům)

Sbírat vklady a poskytovat úvěry – to přesně
dělají stavební spořitelny!

Lze tuto stabilitu narušit?

Ano, nepromyšlenou regulací či reformou.

Odpovídá „připlácnutí“ SS k bankám
současným trendům? *Spíše ne...*

2. Stabilita stavebních spořitelén

Je možné zvýšit stabilitu SS?

- Ano, v případě rozumné regulace
- Stabilitu produktu stavebního spoření **nelze zvýšit destrukcí uzavřeného systému** resp. vytvořením otevřeného systému, neboť
 - 1) Sektor SS vykazuje nižší podíl špatných úvěrů než banky v ČR
 - 2) SS nabízí klientům stabilnější sazby než banky (i ve vztahu k hypotékám) – viz akademické studie*
 - 3) Likviditní riziko sektoru u SS je nižší než u bank

*Horváth, R., Teplý, P. (2013). Analýza řízení rizik sektoru stavebních spořitelén v České republice, Ekonomický časopis, 1/2013, s. 24-46

3. Budoucnost modelu stavebních spořitelén SS = účelové spořitelny pro specifické životní události

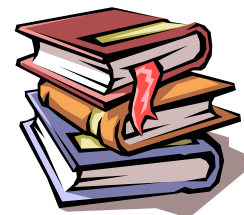
1) Spoření na stáří

2) Spoření na nadstandardní zdravotní
služby

3) Spoření na studium

4) Spoření na období nezaměstnanosti

3. Budoucnost modelu stavebních spořitelén

Navrhovaná změna: konec uzavřeného systému a neoddělené účetnictví bank – uvidíme v ČR další ztráty jako v UBS?

- Miliardové ztráty v Barings, SoGe, UBS = selhání kontrolních mechanismů při monitoringu obchodování s deriváty přes pákový efekt (= rizikový business)
- Problém švýcarských bank = financování rizikových aktivit (např. derivátů) levnými depozity
- Stavební spoření bez odděleného účetnictví bank -> teoreticky by pak mohly z vkladů účastníků stavebního spoření financovat rizikové aktivity (spotřebitelské úvěry i deriváty) -> **vyšší riziko produktu stavebního spoření**

4. Závěr

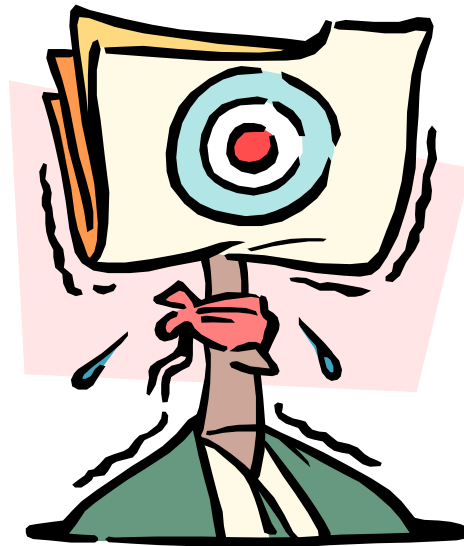
Co říci závěrem?

- 1) Stavební spořitelny dnes = důležitá stabilní součást českého finančního trhu
- 2) Stavební spořitelny zítra = účelové spořitelny pro specifické životní události
- 3) V případě destrukce uzavřeného systému:
 - A. Zvýšení systematického rizika
(klienti přesunou své peníze jinam)
 - B. Zvýšení rizika produktu SS
(možné financování derivátů ze SS)

Diskuse

Děkuji za pozornost.
Nějaké otázky?

Kontakt

PhDr. Petr Teplý, Ph.D.
Odborný asistent
Institute ekonomických studií
Fakulta sociálních věd UK
Opletalova 26
110 00 Praha
Česká republika
Tel:+420 222 112 320
E-mail: teply@fsv.cuni.cz
<http://ies.fsv.cuni.cz/cs/staff/teply>

Užitečné zdroje

